

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság a ... Kft 1. felszámoló nevében eljáró ... felszámoló-biztos által meghatalmazott Meiszner Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Meiszner Éva ügyvéd által képviselt ... Zrt f.a. ... sz. alatti felperesnek a dr. Geiszt Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Geiszt Éva ügyvéd és a dr. Karlosák Edina ügyvéd által képviselt ... alperesi Kft, ...sz. alatti alperes ellen 118.956.875 Ft és járulékainak megfizetése valamint más iránti perében meghozta a következő

í t é l e t e t :

A bíróság **k ö t e l e z i** az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 35.807.715 Ft /Harmincötmillió-nyolcszázhétezer-hétszázötvenöt/ tőkeösszeget és ezen tőkeösszeg után 2004. július 27.-től a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot valamint 83.149.170 Ft /nyolcvanhárommillió-egyszáznegyven-kilencezer-egyszázhetven/ tőkeösszeg után 2006. február 13.-től a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamatot továbbá 1.025.000 Ft /egymillió-huszonöt ezer/ perköltséget.

A bíróság a felperesnek a fentieket meghaladó kereseti kérelmét elutasítja.

A bíróság az alperes viszontkereseti kérelmét elutasítja.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Győri Ítéletáblához intézett fellebbezésnek van helye, amelyet a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróságnál lehet írásban, 3 példányban benyújtani.

A bíróság tájékoztatja a feleket, hogy a fellebbezésben előterjesztett kérelem alapján akkor is tárgyalás tartását kérhetik a Győri Ítéletáblától, ha

- a fellebbezés csak kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik,

- a fellebbezés csak az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos,
- a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul, illetve

a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását is kérhetik.

I n d o k o l á s :

A bíróság a peres felek írásbeli és szóbeli nyilatkozatai, "X" igazságügyi könyvszakértőnek a 25. sz., a 29. sz. és a 37. sz. írásbeli szakvéleményei, a 34. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített szóbeli valamint a 37. sz. alatti írásbeli szakértői nyilatkozata, "Z" igazságügyi könyvszakértőnek - mint szakértő tanúnak - a 34. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomása és a 27. sz. alatti írásbeli magánszakvéleménye, "Y" igazságügyi könyvszakértőnek a 42. és a 48. sz. írásbeli igazságügyi szakvéleményei, a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság G.40.126/2004. számú, a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.176/2005. számú és a Legfelsőbb Bíróság Pfv.XI.20.585/2006. számú csatolt periratai, mint a peres eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A peres felek között ...város I., 2004. február 18.-i keltezéssel és szállítási keretszerződés elnevezéssel egy írásbeli megállapodás jött létre, amely szerint az alperes, mint szállító a felperes, mint megrendelő részére a 89. sz. ... város II. - ... falu II. rendű főút 4+300-8+800 km szelvények közötti új útszakasz /IV/A ütem/ építésének földmunkáihoz kb. 300.000 m³ mennyiségű és a vonatkozó szabvány szerinti minőségű, beépítésre kerülő töltésanyagot szolgáltat a ... Kft2, mint fővállalkozó elfogadó nyilatkozata alapján az alperesnek a ... Kft2-vel megkötött szerződésében vállalt ütemezésnek megfelelően, telefonon történő egyeztetés alapján, 1.000 Ft/tömör m³ + áfa egységáron, 30 napon belül történő átutalásos fizetési módokat alkalmazásával.

Ez a szállítási keretszerződés elnevezésű írásbeli megállapodás egyebek mellett azt is rögzítette, hogy a felmérés havonta, a számlázás pedig az alperes által kiállított teljesítés-igazolás alapján valósul meg, késedelmes fizetés esetén a késedelmi kamat mértéke a mindenkori jegybanki kamathoz igazodik valamint az alperes kötelezte magát arra, hogy az esetleges faktorálások során a felperes faktor keretszerződését használja fel.

... város I., 2004. február 18.-i keltezéssel és anyagvásárlási szerződés elnevezéssel a felperes, mint megrendelő valamint az alperes, mint szállító között az általuk 2004. február 18.-án megkötött szállítási keretszerződésre hivatkozással - külön-külön okiratba foglaltan - kettő olyan tartalmú írásbeli megállapodás is létrejött, amely megállapodások szerződési feltételei a peres felek közötti, ... város I., 2004. február 18.-i keltezésű és szállítási keretszerződés elnevezésű írásbeli megállapodásba foglalt feltételekkel teljes egészében megegyeztek azzal az egy különbséggel, hogy az egyik anyagvásárlási szerződés elnevezésű írásbeli megállapodásban a szállítandó anyag mennyisége 150.000 m³-ben, míg a másik anyagvásárlási szerződés elnevezésű írásbeli megállapodásban a szállítandó anyag mennyisége 120.000 m³-ben került meghatározásra.

2004. február 18.-i keltezéssel a felperes, mint megrendelő és az alperes, mint szállító vöröskavics anyagvásárlási keretszerződés alapján kötött anyagvásárlási szerződésre utalással egy teljesítés-igazolás elnevezésű okiratot állítottak ki 150.000 m³ mennyiségű, 150.000.000 Ft értékű termékről azzal, hogy a terméket az eladó a szállításig a bányában őrzi.

2004. február 19.-i keltezéssel a felperes, mint megrendelő és az alperes, mint szállító vöröskavics anyagvásárlási keretszerződés alapján kötött anyagvásárlási szerződésre utalással egy másik teljesítés-igazolás elnevezésű okiratot is kiállítottak további 120.000 m³ mennyiségű és 120.000.000 Ft értékű termékről azzal, hogy a terméket az eladó a szállításig a bányában őrzi.

... város II., 2004. február 26.-i keltezéssel az alperes, mint engedményező és egy perben nem álló bank, a ... Bank Rt mint engedményes között engedményezési szerződés elnevezéssel egy írásbeli megállapodás jött létre, amelynek tárgya - a szerződésben foglaltak szerint - a peres felek között 2004. február 18.-án létrejött anyagvásárlási szerződés szerint az alperes által már teljesített és 2004. február 19.-én kiállított 0073513 számú és 0073514 számú számlák alapján fennálló 337.500.000 Ft összegű, 2004. május 19.-én esedékessé váló követelés 236.350.000 Ft összegű részének az alperes részéről a bankra történő engedményezése /faktorálási szerződés, csatolva G.20.925/2005/13/A/1 alatt/.

A faktorálási szerződés aláírásával az alperes az engedményezett követelés per-, teher- és igénymentességét szavatolta aziránt, hogy azon harmadik személynek semmilyen joga nincs és a jövőben sem keletkezik vagy keletkezhet.

A faktorálási szerződés alapján a bank a megvásárolt követelésrész ellenértékéért 228.601.686 Ft összegű vételárat fizetett ki az alperes részére az alperesnek a banknál vezetett bankszámlájára történő teljesítéssel 2004. március 1.-én.

A faktorálási szerződés alapján a megvásárolt követelésrész a vételárnak az alperes részére történt megfizetésével szállt át a bankra, egyidejűleg az alperes jogszavatosságot vállalt arra, hogy a felperes a követeléssel kapcsolatos, vagy a mögöttes - a peres felek közötti - jogviszonyból származó kifogásait továbbra is csak az alperessel szemben érvényesítheti.

A megvásárolt követelésrész átszállásával az alperes és a bank a követelés közös jogosultjaivá váltak, azonban a teljes követelés teljesítését kizárólag a bank követelheti a kötelezettől valamint a kötelezett a követelést kizárólag a bank részére, az engedményezési számlára történő fizetéssel teljesíthette joghatályosan, és amennyiben a fizetett összeg a megvásárolt követelésrész teljes kielégítésére fedezet nyújt, akkor a bank a fennmaradó összeget bankszámlára történő átvezetéssel az alperesnek átadja.

Az alperes és a bank a megvásárolt követelésrész átruházásáról a felperest az engedményezési szerződés 1. sz. mellékletét képező nyilatkozatban arról értesítették, hogy a felperes ennek kézbesítését követően a követelés teljes összegét - ideértve a követelésből az alperest megillető összeget is - kizárólag a banknál vezetett engedményezési számla javára fizetheti meg joghatályos teljesítéssel, amely számla kizárólagos tulajdonosa és rendelkezésre jogosultja a bank.

... város II., 2004. február 26.-i keltezéssel a felperes egy írásbeli nyilatkozatot adott ki arról, hogy a 0073513 sorszámú, 2004. február 19.-i keltű, 2004. május 19.-i fizetési határidejű, 187.500.000 Ft összegű számlából a 131.250.000 Ft összegű átruházott követelésrészt és a 0073514 sorszámú, 2004. február 19.-i keltű, 2004. május 19.-i fizetési határidejű, 150.000.000 Ft összegű számlából a 105.000.000 Ft összegű átruházott követelésrészt az engedményezési bankszámlára fizeti meg, és tudomásul vette, hogy a bank érvényesítheti mindazokat a jogokat a felperessel szemben, amelyeket az alperes, mint engedményező érvényesíthetne a felperessel szemben, továbbá vállalta, hogy az engedményezett követeléssel kapcsolatos, illetve a peres felek közötti jogviszonyból származó mögöttes kifogásokat kizárólag az alperessel szemben érvényesíti.

2004. február 19.-én a felperes 6.250.000 Ft-ot, 2004. július 30.-án 125.000.000 Ft-ot, és 2004. augusztus 19.-én további 105.000.000 Ft-ot vagyis mindösszesen 236.250.000 Ft-ot átutalással kifizetett az engedményezési bankszámlára.

A Győri Ítéltábla a Gf.IV.20.176/2005/4. sz. jogerős közbenső ítéletében - amely jogerős közbenső ítéletet a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.XI.20.585/2006/7.sz. közbenső ítéletével hatályában fenntartott - megállapította, hogy a felek jogviszonyára a 2004. február 18.-án kötött szállítási keretszerződés az irányadó, amelytől a felperes elállt.

A peres felek között ezáltal 285.000 m³ mennyiségre létrejött szállítási szerződés alapján a felperes 93.834,5 m³ kavicsot szállított el az alperestől, míg a szállítási szerződés alapján az alperesnél maradt kavicsmennyiség 181.165,5 m³-t tesz ki.

A felperes a 2004. július 27.-én kelt és ugyanezen a napon az alpereshez megérkezett levelében az időközben többször módosított, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959.évi IV. törvény /Ptk./ 395.§ /1/ bek. alapján bejelentette a szállítási keretszerződéstől történő elállását, és az elállása okát a beruházás fővállalkozójával kötött szerződés önhibáján kívüli meghiúsulásában jelölte meg, egyúttal a faktorálás céljából leszámlázott összegnek egy ellenszámla alapján történő visszautalását igényelte.

Az alperes a 2004. augusztus 5.-én kelt iratában a felperes által az elállás jogcímeként megjelölt vállalkozási szerződéses jogviszonyt a peres felek között létrejött adásvételi szerződésre való hivatkozással vitatta, és a szerződés szerű teljesítést igényelte a felperestől.

A felperes erre válaszul a 2004. szeptember 30.-án kelt és az alpereshez intézett levelében azt közölte, hogy a faktorcég visszkereseti joga megnyíltának elkerülésére a faktorcég részére 256.250.000 Ft-ot kifizetett, amely kifizetés miatt a jogosnak elismert 44.706.875 Ft levonásával fennmaradó 211.543.125 Ft visszautalását igényelte az alperestől.

A 2007. március 26-i benyújtási időpontú felszámolási eljárás megindítására irányuló kérelem alapján a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság a 2007. június 19.-én jogerőre emelkedett 1.Fpk.11-07-070207/6. sorszámú végzésével megállapította a felperes fizetéképtelenségét és elrendelte a felperes felszámolását.

A felperes felszámolását elrendelő végzés 2007. július 5.-én a Céglönlöny 2007. évi 27. számában közzétételre került, amely 2007. július 5.-i közzétételi nap a felszámolási eljárás kezdő időpontja is. A bíróság által kijelölt felszámoló a ... Kft 1., a felszámoló-biztos pedig

A felperes felszámolója a jelen perre figyelemmel határidőn túli vitatott hitelezői igényként 170.602.700 Ft összegű „f” kategóriába sorolt tőkekövetelést, 14.698.500 Ft összegű „g” kategóriába sorolt kamatkövetelést és 100.000 Ft összegű „f” kategóriába sorolt nyilvántartási díjat, vagyis mindösszesen 185.401.200 Ft összegű, felperessel szembeni alperesi követelést tart nyilván az alperes 2009. január 22.-én kelt módosított hitelezői igénybejelentése alapján /G.20.925/2005/56/A/1 alatt csatolt irat/.

A peres felek között létrejött szállítási szerződés alapján az alperesnek 8.829.564 Ft összegű költsége merült fel a banki úton történt faktorálás során, 5.947.414 Ft összegű költséggel járt a felperes által ténylegesen átvett kavics termékhez kapcsolódó humusz letermelés továbbá 4.427.500 Ft a felperes által ki nem egyenlített számlarészre jutó és az alperes által a költségvetés felé rendezett általános forgalmi adó /áfa/ utáni kamatköltség.

A peres felek közötti szállítási szerződésben kikötött 1.000 Ft/m³ szerződéses ár és a 665,5 Ft/m³ piaci átlagár különbsége alapján a szállítási szerződés alapján a felperes által az alperestől el nem szállított kavics termékmennyiségre eső elmaradt haszon összege 63.944.692 Ft.

A felperes módosított kereseti kérelme a peres felek között létrejött szállítási szerződéstől a jogszabály által a megrendelő részére biztosított elállás jogcímén 118.956.875 Ft tőke és ezen tőkeösszeg után 2004. július 27.-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat valamint a perköltség megfizetésére irányult.

A felperes álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet értelmében a peres felek között létrejött szállítási szerződéstől a felperes részéről 2004. július 27.-én megtörtént elállással megszűnt szerződéses jogviszonyt érintő elszámolás során az alperes részére kifizetett 236.250.000 Ft-ból a felperes által átvett 93.834,5 m³ kavicsmennyiség 117.293.125 Ft-os ellenértékét meghaladóan fennmaradt 118.956.875 Ft visszajár a felperesnek.

Az alperes elsődleges és másodlagos módosított érdemi ellenkérelmében a felperes módosított kereseti kérelmének elutasítását kérte egyrészt beszámításra, másrészt a viszontkereseti kérelmére való hivatkozással.

Az alperesnek az elsődleges érdemi ellenkérelmében megfogalmazott álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet alapján szállítási szerződésnek minősülő megállapodástól a felperes mint megrendelő részéről 2004. július 27.-én megtörtént elállás miatt szerződészegésből eredő kártérítés /kártalanítás/ jogcímén 8.829.564 Ft összegű faktorálási költség, 5.947.414 Ft összegű humusz letermelési költség és 4.427.500 Ft összegű áfa utáni kamatköltség, vagyis mindösszesen 19.204.478 Ft összegű önköltségben meg nem jelenő költség valamint a szállítási szerződésben kikötött ár és az átlagosan érvényesített piaci ár különbsége után a felperes által az alperestől el nem szállított kavicsmennyiség után 63.944.692 Ft összegű elmaradt haszon illeti meg az alperest, továbbá az átlagosan érvényesített piaci ár alapján a felperes által az alperestől el nem szállított kavicsmennyiség után 87.557.393 Ft összegű további elmaradt haszon is jár az alperesnek.

Az alperes ezeket az igényeit a felperes módosított kereseti kérelmének erejéig beszámította, míg az átlagosan érvényesített piaci ár alapján a felperes által az alperestől el nem szállított kavicsmennyiség után fennmaradó elmaradt haszon iránti igényből 51.645.825 Ft-ot pedig viszontkereseti kérelemmel érvényesített azzal, hogy 14.698.500 Ft összegben beszámította a 118.956.875 Ft után a 2004. február 18.-a és a 2006. február 13.-a közötti időszakra járó, a mindenkorin jegybanki alapkamattal számított késedelmi kamatot, így álláspontja szerint tartozása nem áll fenn az elállással megszűnt szerződéses jogviszonyt érintő elszámolás keretében a felperes felé.

Az alperesnek a másodlagos érdemi ellenkérelmében megfogalmazott álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet alapján szállítási szerződésnek minősülő megállapodástól a felperes mint megrendelő részéről 2004. július 27-én megtörtént elállás miatt szerződésszegésből eredő kártérítés /kártalanítás/ jogcímén 8.829.564 Ft összegű faktorálási költség, 5.947.414 Ft összegű humusz letermelési költség és 4.427.500 Ft összegű áfa utáni kamatköltség, vagyis mindösszesen 19.204.478 Ft összegű önköltségben meg nem jelenő költség valamint a szállítási szerződésben kikötött ár és az átlagosan érvényesített piaci ár különbsége után a felperes által az alperestől el nem szállított kavicsmennyiség után 63.944.692 Ft összegű elmaradt haszon illeti meg az alperest, továbbá 68.618.658 Ft összegben érvényesítette azt a kamatigényét is, amelyhez abban az esetben jutott volna az alperes, ha a felperes szerződésszerűen kifizeti az ellenértéket.

Az alperes ezeket az igényeit a felperes módosított kereseti kérelmének erejéig beszámította, míg a szerződésszerűen történő teljesítésen alapuló kamatigényből 32.810.953 Ft-ot pedig viszontkereseti kérelemmel érvényesített úgy, hogy 14.698.500 Ft összegben beszámította a 118.956.875 Ft után a 2004. február 18.-a és a 2006. február 13.-a közötti időszakra járó, a mindenkorin jegybanki alapkamattal számított késedelmi kamatot, így álláspontja szerint tartozása nem áll fenn az elállással megszűnt szerződéses jogviszonyt érintő elszámolás keretében a felperes felé.

A felperes módosított ellenkérelmében az alábbiak szerint vitatta az alperes beszámítással és viszontkereseti kérelemmel érvényesített elsődleges és másodlagos módosított érdemi ellenkérelmeit.

A felperes szerint "Y igazságügyi könyvszakértő szakértői feladatát nem képezte az önköltségben meg nem jelenő költségek meghatározása, ezért ebben a részben a felperes a "X" igazságügyi könyvszakértő által előterjesztett igazságügyi szakvélemény megállapításait tartotta elfogadhatónak, amely álláspontból kiindulva - bár összességében nem vitatta a "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleményében az önköltségben meg nem jelenő egyes önköltség tételeket - a

faktorálás kapcsán arra hivatkozott, hogy a faktorálásra az alperes kezdeményezésére került sor, így annak költségét a felperesnek nem kell megtérítenie.

A humuszletermelés költségét módosított ellenkérelmében a felperes sem jogalapjában, sem összecszerűségében nem tette vitássá, az áfa utáni kamat- költség vitatása kapcsán pedig "X" igazságügyi könyvszakértői szakvéleményére hivatkozott.

A szerződésben kikötött ár és az átlagosan érvényesített piaci ár különbségén alapuló és az el nem szállított kavics mennyisége utáni elmaradt haszon összecszerűségét a felperes a módosított ellenkérelmében a "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleményét alapul véve a felperes által meghatározott 63.944.692 Ft összegben nem vitatta, de álláspontja szerint a jogszabály által biztosított elállás esetén elmaradt haszon nem érvényesíthető, és ugyanezzel az indokkal vitatta az átlagosan érvényesített piaci ár alapján az el nem szállított mennyiség utáni elmaradt hasznot is, amelynek összecszerűségét a "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleményét alapul véve a felperes által meghatározott 87.557.393 Ft összegben ugyancsak nem vitatta.

Az alperes a módosított másodlagos érdemi ellenkérelmében beszámítással és viszontkereseti kérelemmel érvényesített elmaradt kamatbevétel összecszerűségét a felperes módosított ellenkérelmében a "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleményét alapul véve a felperes által 68.618.658 Ft-ban meghatározott összegben nem vitatta, de álláspontja szerint a jogszabály által biztosított elállás esetén elmaradt haszon nem érvényesíthető, így mint kamatkiesés sem téríthető meg.

A felperes módosított kereseti kérelme az alábbiak szerint részben alapos, míg az alperes módosított viszontkereseti kérelme pedig az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk 200. § (1) bek-e szerint a szerződés tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, és a szerződésekre vonatkozó rendelkezésektől egyező akarattal eltérhetnek, ha jogszabály az eltérést nem tiltja.

A BH 2005. évi 72. sz. eseti döntés alapján a faktoring egy atipikus szerződés, amely a felek üzleti-szerződési céljától, szándékától függően a visszterhes engedményezés, az adásvétel, illetve hitelviszony elemeit foglalja magában, és a faktoring lényege egy követelésnek - a behajtási kockázat átvállalásával vagy anélkül történő - megvásárlása, megelőlegezése.

A BH 1997. évi 244. sz. eseti döntés alapján a faktoringszerződéssel a bank valamely követelés jogosultjától - általában ellenértékért - megvásárolja a követelést, amelyet a jogosult e szerződéssel a bankra „engedményez”, ezért a faktorbank és a követelés kötelezettje között faktoringügylet nem jöhet létre.

A BH 1999. évi 77. sz. eseti döntés szerint a faktoringszerződés valamely jövőben esedékessé váló követelés átruházását, megvásárlását jelenti, tehát engedményezésnek fogható fel, és engedmény esetében nem szállnak át az engedményesre az engedményező kötelezettségei, mert a jogviszony továbbra is az engedményező és a kötelezett között áll fenn, ugyanis az engedményező nem a jogviszonyt, hanem csak az ebből eredő követelést engedményezheti / 2002/1. számú Választottbírósági határozat /.

Az EBH 2003. évi 868. sz. eseti döntés szerint az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége csak az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a közöttük fennálló jogviszonyban kell levonni, ezért az érvénytelenség az adós fizetési kötelezettségét nem befolyásolja, és az EBH 1999. évi 124. sz. eseti döntés alapján az engedményezési szerződés a megkötésével teljesedésbe is megy /prompt absztrakt kontraktus/.

A BH 2008. évi 128. sz. eseti döntés szerint az engedményes csak az engedményezett követelés érvényesítésére rendelkezik perbeli legitimációval, ezért nem terjeszkedik túl a bíróság az alperes ellenkérelmén, ha az alperes a kereseti kérelem elutasítását kéri, de a keresetőségi jog hiányára kifejezetten nem hivatkozik.

A faktorálási szerződés létrejötte és annak a szerződő felek szabad megállapodásán alapuló tartalma ismeretében a peres felek egybehangzó nyilatkozatot tettek arról a perben, hogy a felperes mindösszesen 236.250.000 Ft-ot kifizetett az alperes részére a jogerős közbenső ítélet szerint közöttük létrejött szállítási szerződés alapján, ezért a bíróság a faktorálási szerződés létrejötte és tartalma mint tény ismeretében megállapította, hogy *az alperes a faktorálási szerződéssel engedményezett követelés alapján is a módosított elsődleges és másodlagos érdemi ellenkérelme érvényesítésére rendelkezett perbeli legitimációval.*

Az időközben többször módosított, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény /Pp./ 215. §-a alapján a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen, amely szabály a főkövetelés járulékaira (kamat, költség stb.) is kiterjed. Ebből a jogszabályi rendelkezésből következően a bíróság érdemi döntésének kereteit a kereset és az ellenkérelem szabja meg, és emiatt a bíróság nem ítélt meg többet, mint amit a felperes keresetében (az alperes a viszontkeresetében) kér a beszámításra is figyelemmel, de kevesebbet sem annál, mint amit az alperes (viszontkereset esetében a felperes) elismer a beszámításra is figyelemmel.

Az időközben többször módosított, A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény / Cstv./ 38. § (2) bek-e értelmében a felszámolás kezdő időpontja előtt indult peres eljárások a korábban eljáró bíróság előtt folytatódnak, de a pénzkövetelés érvényesítése céljából a felszámolás kezdő időpontja előtt indított

eljárás a hitelezőt nem mentesíti a Cstv. 28. § (2) bekezdésének *f)* pontjában és a Cstv. 46. § (7) bekezdésében foglalt kötelezettség teljesítése alól, valamint a Cstv. 3. § (1) bek. c, pontja alapján a felszámolás kezdő időpontja után hitelező az, akinek az adóssal szemben pénz- vagy pénzben kifejezett vagyoni követelése van, és azt a felszámoló nyilvántartásba vette.

A Cstv. 38. § (3) bek-e alapján a felszámolás kezdő időpontja után a gazdálkodó szervezet ellen a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni azzal, hogy a hitelező - a gazdálkodó szervezet által indított perben - a gazdálkodó szervezettel szemben a felszámolás kezdő időpontjában fennálló követelését beszámítási kifogásként érvényesítheti, feltéve, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező volt.

A BDT 2006. évi 1398. sz. eseti döntés szerint az abban a kérdésben való döntésre, hogy valamely természetes vagy jogi személy az adós hitelezőjének minősül-e, a felszámolási eljárást lefolytató bíróság rendelkezik hatáskörrel, ezért más peres eljárásban a bíróság a felszámolási eljárásban regisztrált hitelező hitelezői minőségét nem kifogásolhatja, mert ellenkező esetben ugyanaz a személy a felszámolási eljárásban hitelezőnek minősülne, a peres eljárásban pedig nem.

A BH 2008. évi 159.sz. eseti döntés értelmében az igényérvényesítés módja a Cstv. 28. § (2) bekezdés *f)* pontja szerint az, hogy a hitelező a felszámolási eljárást elrendelő végzés közzétételétől számított 40 napon belül a követelést a felszámolónak bejelenti. A határidőben bejelentett követelést a felszámoló a Cstv. 46. § (5) bekezdés *b)* pontja szerint nyilvántartásba veszi, feltéve, ha a (7) bekezdésben meghatározott nyilvántartásba-vételi díjat a hitelező befizeti, és azt a felszámolónak igazolja. A közzétételtől számított 40 napon túl, de egy éven belül bejelentett hitelezői igényeket a felszámoló a 46. § (5) bekezdés *c)* pontja alapján veszi nyilvántartásba, ugyancsak a nyilvántartásba-vételi díj befizetése és annak igazolása esetén.

A BH 2003. évi 383. sz. eseti döntés szerint a hitelező a felszámolás kezdő időpontja előtt indított perben előterjesztett követelését is köteles a felszámolóhoz bejelenteni, mert a követelés felszámoló által ismert volta nem pótolja az igénybejelentést, és a felszámolóhoz történő igénybejelentés a Cstv. 46. §-ának (7) bekezdésében megállapított nyilvántartásba vételidő-fizetési kötelezettségének teljesítésével együtt sem egyenértékű azzal, ha a felszámoló a követelést az adós képviselőjeként a perben eljárva megismeri. Az ismert hitelezői követelés fogalmát ugyanis a Cstv. 46. §-a (5) bekezdésének *a)* pontját módosító 1993. évi LXXXI. törvény 44. §-ának (5) bekezdése megszüntette, így a BH 1996. 170. eseti döntésben foglaltak nem alkalmazhatóak 1993. szeptember 2-től.

A felszámolás kezdő időpontja olyan objektív időpont, amely független attól, hogy az érdekeltek arról mikor értesülnek, amit a Legfelsőbb Bíróság már több közzétett eseti döntésében is kifejtett, így pl. az EBH 2003. 880., az EBH 2003. 964. és a BH 2004. 469. szám alatt közzétett eseti döntésekben.

A BH 2007. évi 349. sz. eseti döntés szerint a hitelező az adós által indított perben követelését beszámítási kifogásként csak akkor érvényesítheti, ha összegében és jogcímében megjelölt követelését a felszámolónak szabályszerűen bejelentette és azt a felszámoló nyilvántartásba is vette. A Cstv. 38. § (3) bekezdésének az a rendelkezése, hogy „feltéve, hogy a követelés jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező volt,” ugyanis a konkrét követelés tekintetében követeli meg, hogy annak jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a hitelező legyen. Ebből következik az is, hogy e konkrét követelés tekintetében kell vizsgálni, hogy a beszámítási kifogást érvényesítő fél e követelés tekintetében hitelezőnek minősül-e. Ennek a feltételnek a megvalósulása azonban csak akkor állapítható meg, ha a beszámítási igényt érvényesítő alperes a konkrét - összegében és jogcímében megjelölt - követelését bejelentette a felszámolónak és azt a felszámoló nyilvántartásba vette, de az már nem feltétele a beszámítási kifogásnak, hogy a követelést a felszámoló elismerje. Amennyiben az összegében és jogcímében bejelentett követelést a felszámoló nyilvántartásba vette, csak akkor vizsgálható, hogy a követelés beszámításra alkalmas-e, azaz a felszámolás kezdő időpontjában fennállt-e ez a követelés, és annak jogosultja a felszámolás kezdő időpontjában is a beszámítási igényt érvényesítő hitelező volt-e.

A felperessel szemben folyamatban lévő felszámolási eljárásra figyelemmel ezért a mindkét peres fél esetén érvényesülő Pp. 215.§-a szerinti döntési keret mellett az alperesi igényérvényesítést az összegében és jogcímében megjelölt hitelezői igénybejelentésnek a felperesi felszámoló részéről történt nyilvántartásba vétele is meghatározta.

A felperes felszámolója a jelen perre figyelemmel határidőn túli vitatott hitelezői igényként 170.602.700 Ft összegű „f” kategóriába sorolt tőkekövetelést, 14.698.500 Ft összegű „g” kategóriába sorolt kamatkövetelést és 100.000 Ft összegű „f” kategóriába sorolt nyilvántartási díjat, vagyis mindösszesen 185.401.200 Ft összegű, felperessel szembeni alperesi követelést tart nyilván az alperes 2009. január 22-én kelt módosított hitelezői igénybejelentése alapján az alperesnek a perben előterjesztett elsődleges és másodlagos módosított érdemi ellenkérelmének megfelelő jogcímen és összegszerűségben /a felperes jogi képviselőjének a G.20.925/2005/56. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozata/.

Az EBH 2000. évi 331. sz. eseti döntés alapján a szerződéseket nem elnevezésük, hanem tartalmuk szerint kell elbírálni, valamint az EBH 2002. évi 677.sz. eseti döntés szerint a szerződéses szabadság elve a szerződés tartalmának és nem az elnevezésének

a meghatározására terjed ki, mert a bírósági gyakorlat egységes abban, hogy a jogviszony minősítése, a szerződés jellegének megítélése szempontjából nem az elnevezésnek, hanem a tartalmi elemeknek van döntő jelentőségük.

A Ptk. 381. § (1) bek-e alapján a megrendelő a szerződéstől bármikor elállhat, köteles azonban a szállító kárát megtéríteni, és a Ptk. 381.§ (2) bek-e értelmében ha a szerződéskötés előtt fennállott helyzetet nem lehet visszaállítani, vagy ha ezt nemzetgazdasági érdek vagy különös méltánylást érdemlő egyéb érdek indokolja, a bíróság a megrendelő elállása esetében - bármelyik fél kérelmére - a szerződést a jövőre nézve szünteti meg, de e megrendelő ilyenkor is köteles a szállító kárát megtéríteni.

A Pp. 213. § (3) bek-e alapján ha a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, a bíróság a jog fennállását ítélettel előzetesen is megállapíthatja (közbenső ítélet).

Ebben az esetben a tárgyalás a követelés összegére (mennyiségére) vonatkozóan csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedése után folytatható.

A Legfelsőbb Bíróság PK 195. számú kollégiumi állásfoglalása szerint ha a keresettel érvényesített jog fennállása és a felperest ennek alapján megillető követelés összege (mennyisége) tekintetében a vita elkülöníthető, és a bíróság a jog fennállását előzetesen közbenső ítélettel állapítja meg [Pp. 213. § (3) bek.], a közbenső ítélettől utóbb akkor sem térhet el, ha a követelés összegének (mennyiségének) megállapítása iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga erre alapot adna. A jogerős közbenső ítélethez anyagi jogerő [Pp. 229. § (1) bek.] fűződik.

Az EBH 2005. 1203. sz. eseti döntés alapján is a közbenső ítélethez anyagi jogerő fűződik, ezért az azt követő eljárásban a jog fennállásának elbírálására nem lehet visszatérni, hanem csak az összegszerűséget lehet vizsgálni.

A BH 1985. évi 161. sz. és a BH 1978. évi 299. sz. eseti döntések alapján pedig az elsőfokú bíróság az újabb eljárásban a másodfokú bíróság bizonyítást elrendelő végzéséhez kötve van és attól csak abban az esetben térhet el, ha a másodfokon eljáró bíróság által elrendelt bizonyítás utóbb feleslegessé vált.

A Györi Ítéltábla a Gf.IV.20.176/2005/4. sz. jogerős közbenső ítéletében - amely jogerős közbenső ítéletet a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.XI.20.585/2006/7.sz. közbenső ítéletével hatályában fenntartott - *a peres felek közötti perbeli jogviszonyt szállítási szerződésnek* minősítette, amelytől a felperes elállt a Ptk. 381.§ /1/ bek-ében biztosított megrendelői elállási joga alapján valamint a felek közötti elszámolásra a Ptk. 381.§ /2/ bek-ét határozta meg irányadóként, és előírta az elsőfokú bíróság részére, hogy a bizonyítás lefolytatása után tényállást kell

megállapítania arra, hogy az elállást követően pontosan mekkora mennyiségű vörös kavics került elszállításra az alperes bányájából a felperes által illetve az elállást követő szállításokra kizárólag a per tárgyát képező szerződéses jogviszony vagy az alperes hivatkozása szerint egy későbbi, szóban kötött szerződés keretei között került sor.

A Pp. 163.§. /2/ bek. értelmében a bíróság mindkét fél egyező előadása folytán valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel, míg a Pp.164.§./1/ bek. szerint a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.

A peres felek módosított és egyező perbeli előadása szerint közöttük a szállítási szerződés 285.000 m³ mennyiségre jött létre.

Ugyancsak egyezően adták elő a peres felek azt is, hogy a szállítási szerződés alapján a felperes 93.834,5 m³ kavicsot szállított el az alperestől, és arra is egybehangzó nyilatkozatot tettek a peres felek, hogy a szállítási szerződés alapján az alperestől el nem szállított kavics mennyisége 181.165,5 m³.

Egybehangzó volt abban is a peres felek perbeli nyilatkozata, hogy a 2004. július 27-i elállást követően a felperes által az alperestől megtörtént kavicsszállítás a 2004. február 18-i keltű szállítási szerződésen alapult, és nem egy, a felperesi elállást követően a peres felek között létrejött újabb szerződésen, továbbá abban is egyező volt a peres felek előadása, hogy a felperesi elálló nyilatkozat 2007. július 27.-én az alpereshez megérkezett /G.20.925/2005/56. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatok/.

Tekintettel arra, hogy a peres feleknek az előbbieken hivatkozott egyező előadásában foglalt tények valódisága iránt a bíróságnak sem merült fel kételye a rendelkezésre álló peradatok alapján, így különösen T1 tanúnak és T2 tanúnak a G.40.126/2004/5. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített tanúvallomásában foglaltak, és az eredménytelen szembesítésük alapján, ezért a bíróság ezeket az egyező nyilatkozatokat ítéletében tényként valónak fogadta el.

Figyelemmel a jogerős közbenső ítéletre a felperes részéről kifizetett és termékszolgáltatással nem fedezett teljesítés pénzbeli ellenértéke a Ptk. 381.§ /1/ bek-e alapján irányadó Ptk. 381.§ /2/ bek-e alapján visszajár, amelynek összege - a peres felek részéről ugyancsak egyezően előadott 236.250.000 Ft összegű felperesi kifizetésből levonva a felperes által elszállított 93.834,5 m³ alapján elszámolt 117.293.125 Ft-ot - 118.956.875 Ft-ot tesz ki az az összeg, amit a felperes a szállítási

szerződés alapján kifizetett az alperes részére, de e kifizetés ellenében a felperes további kavicsterméket már nem szállított el az alperestől.

A BH 2005. évi 393. sz. eseti döntés alapján az elállás egyoldalú, a másik félhez címzett jognyilatkozat, amelyhez nem szükséges az elállás okának, jogcímének megjelölése.

A bíróság ebből következően *a felperesi elállás folytán 2004. július 27.-én megszűnt szállítási szerződés* alapján az ellenszolgáltatás nélkül maradt felperesi szolgáltatás értékét 118.956.875 Ft-ban határozta meg, amelynek visszafizetésére az alperes köteles.

A Ptk. 318.§./1/ bek. szerint a szerződésszegésért való felelősségre valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni, és a Ptk./ 339.§./1/ bek. alapján aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, de mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett, vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja, és a (2) bekezdés szerint a beszámítás erejéig a kötelezettségek megszűnnek.

A Ptk.355.§./4/ bek. értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nemvagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Ptk.359.§./1/ bek. szerint amennyiben a kár mértéke akárcsak részben pontosan nem számítható ki, a bíróság a kárért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

A PK 49. számú állásfoglalás értelmében az általános kártérítés megítélésénél a bizonyítási nehézségek csak annyiban jelentősek, amennyiben azok a kár mértéke tekintetében jelentkeznek, de annak megállapításához, hogy a kár mértéke pontosan nem számolható ki, szükséges, hogy a bíróság előzetesen minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást lefolytasson a kár felderítése végett.

A GK 34. számú állásfoglalás értelmében pedig ha a bíróság az eset összes körülményének mérlegelése alapján bizonyítottnak látja, hogy a szerződésszegés az ellenérdekű félnek kárt okozott, de a kár összege pontosan nem számítható ki és a

további bizonyítástól sem várható eredmény, a kártérítést a Ptk. 359. §-nak (1) bekezdése alapján is megállapíthatja.

Általános kártérítés megítélésére tehát csak akkor kerülhet sor, ha egészen bizonyos, hogy a károsultnak a kára bekövetkezett, illetve teljes bizonyossággal előre tudható, hogy az a jövőben be fog következni, de a kár mértéke pontosan nem állapítható meg a teljes körűen lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen sem.

A tételes magyar jog /a jelenleg hatályos Ptk./ nem határozza meg a kár fogalmát, hanem a kárként érvényesíthető igények körében a kár egyes összetevő elemeit nevesíti anélkül, hogy meghatározná ezeknek az összetevő elemeknek vagy a fogalmát vagy meghatározásuk módját, így ezen összetevők közül az igényt érvényesítő féltől függ az, hogy kártérítés /kártalanítás/ jogcímén melyik összetevő elemet érvényesíti, míg a meghatározás módjára a bírói gyakorlat tartalmaz iránymutatást.

Ez az összetevő elem az adott ügyben az alperes választása alapján az alperesi módosított érdemi ellenkérelem körében a költség és az elmaradt vagyoni előny /elmaradt haszon/ volt.

Az alperesi kártérítési /kártalanítási/ igény kapcsán az előbbieken hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján ezért az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség a jogellenesség, a kár és az ezek közötti okozati összefüggés tekintetében, mert az alperesi kártérítési /kártalanítási/ igény vitatottnak minősült a felperes érdemi ellenkérelme alapján, de az alperest terhelő bizonyítási kötelezettség körébe eső bármelyik elemnek a bizonyítatlansága az alperesi kártérítési /kártalanítási/ igény elutasítására vezet, illetve az alperes terhére értékelendő körülmény.

Kártérítési jogcímen költség típusú kárként csak a ténylegesen teljesített kiadás követelhető megalapozottan, mert a BH 1984. évi 103. sz. eseti döntés alapján költség a kárért felelős személytől ugyan jogszerűen követelhető, de csak a már ténylegesen felmerült költségek, teljesített kiadások erejéig.

Az elmaradt vagyoni előny mértékének megállapításánál pedig nem a tervezett nyereség, hanem a tényleges haszonkiesés az irányadó /BH. 1998.106.sz. eseti döntés/, és a kialakult bírói gyakorlat szerint gazdálkodó szervezetek esetében a kár mértékének megállapítása szempontjából az a tényleges haszonkiesés az irányadó, amit reális és ellenőrizhető adatok igazolnak /BH. 1986.514.sz. eseti döntés/.

A BH 1986. évi 514. sz. eseti döntés alapján a megrendelő elállása esetén a tervezett nyereség összege nem vehető figyelembe az elmaradt haszon megtérítésére irányuló követelés alaposságának megítélésénél, mert gazdálkodó szervezetek esetében a kár mértékének megállapítása szempontjából nem a tervezett nyereség az irányadó,

hanem az a tényleges haszonkiesés, amit reális és ellenőrizhető adatok igazolnak, amelyre csak akkor és annyiban tarthat igényt a károsult, amennyiben kárenyhítési kötelezettségének is megfelelően eleget tett vagyis a megrendelő még olyan időben közölte a szállítóval az elállási szándékát, amikor a szállítónak még lehetősége volt a kieső kapacitást más módon kitölteni.

A BDT 2004. évi 948. sz. eseti döntés értelmében a Ptk. 381. § (1) bekezdése által szabályozott elállási jog gyakorolása szerződésszegés nélkül és érdekmúlás bizonyítása nélkül is a szerződés megszűnéséhez vezet, amely magatartás egyben azzal a jogkövetkezménnyel is járt, hogy beáll a Ptk. 381. § (1) bekezdése alapján fennálló objektív jellegű kártalanítási kötelezettség, amely alól kimentésre nincs lehetőség, ezért a jogkövetkezmény levonása szempontjából közömbös, hogy milyen gazdasági megfontolások motiválták az elállást.

A BDT 2007. évi 1556. sz. eseti döntés azonban ebből az objektív kárfelelősségből kiindulva megállapította, hogy az objektív kárfelelősség nem jelent feltétlen fizetési kötelezettséget a károkozó terhére, a károsult ugyanis bizonyítani tartozik, hogy egyfelől az elállással okozati összefüggésben milyen összegű kára keletkezett, másfelől, hogy a Ptk. 340. § (1) bekezdése szerinti kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e, amely utóbbi annak tisztázását teszi szükségessé, hogy az értékesítés érdekében mit tett és az milyen eredményre vezetett. A megrendelőnek a szállítási szerződéstől történő általános elállása tehát kártalanítási kötelezettséget eredményez. A szállító által kárként érvényesíthető elmaradt haszon körében azonban nem a beszerzési ár és az eladási ár különbözete, hanem az árbevétel alapulvételével számított tényleges haszonkiesés igényelhető jogszerűen, amelynek során figyelembe kell venni azokat a kalkulált költségeket, amelyek teljesítése esetén ezen értékesítéshez kapcsolódtak volna.

Az elmaradt vagyoni előny /elmaradt haszon/ mértékének megállapítása a reális és ellenőrizhető adatok által igazolt tényleges haszonkiesés alapján szakkérdésnek minősül.

Az igazságügyi szakértői tevékenységről szóló 2005. évi XLVII. törvény 16. § (1) bek-e szerint az igazságügyi szakértő a szakvélemény tartalmával összefüggésben nem utasítható, és e törvény 16.§ /3/ bek-e alapján a szakvélemény magában foglalja a kirendelő hatóság és - a kirendelő hatóság útján - a felek által feltett kérdések megválaszolását, továbbá a feltett kérdésekkel összefüggő más szükséges megállapítások közlését.

Az igazságügyi szakértő részére tehát jogszabály által biztosított lehetőség, hogy a jogvita eldöntéséhez szükséges lényeges szakkérdésnek minősülő körülményekre a figyelmet felhívja, és "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye az önköltségben el nem számolt költségek kapcsán ilyen jelentős körülményt tartalmazott, mert a "X"

igazságügyi szakértő által készített szakvélemény adatainak szakszerű felhasználásához biztosított lehetőséget egyrészt azzal, hogy a faktorálási költséget összegszerűségében meghatározta, másrészt utalt arra a lényeges szempontokra is, hogy a faktorálást kezdeményező személyének meghatározó jelentősége van.

A felperesi álláspont a faktorálási díj kapcsán "X" igazságügyi könyvszakértő 25.sz. írásbeli szakvéleménye 3. oldalán szereplő azon megállapításon alapult, hogy a könyvszakértő ismeretei szerint az alperes érdekét szolgálta, hogy a fizetési határidő letelte előtt a követelése egy részéhez hozzájutott, amely könyvszakértői ismeret forrása megjelölésre nem került, ugyanakkor "X" igazságügyi könyvszakértő a 37. sz. írásbeli szakvéleményében azzal a kiegészítéssel tartotta fenn a faktorálási díjat érintő szakértői álláspontját, hogy a faktorálást egy kapcsolódó munkavégzés mielőbb történő kifizetése miatt a felperes is igényelte.

"X" igazságügyi könyvszakértő szakvéleményének ezen hivatkozott adatai alapján arra vonatkozó bizonyíték nem származott, hogy a faktorálás melyik peres fél érdekében történt, ez alapján csak az volt megállapítható, hogy a faktorálás mindkét peres fél érdekében felmerülhetett.

"Y" igazságügyi könyvszakértő nem nyilvánított abban a kérdésben szakértői véleményt, hogy kit terhel a faktorálási díj viselése, bár ő is abból a szempontból keresett választ a problémára, kinek a kezdeményezése volt a faktorálás alkalmazása.

A hivatkozott igazságügyi könyvszakértői szakvéleményeknek a faktorálást érintő és az előbbieken hivatkozott adatai alapján a faktorálási díj összegszerűségét tehát meg lehetett határozni, de azt, hogy ki viseli ezt a költséget, eldönteni nem lehetett, hiszen mindkét igazságügyi szakvélemény a kezdeményező félhez kötötte a díj viseléséről történő döntést, de a faktorálást kezdeményező fél személyének meghatározásához adatot nem tudtak szolgáltatni.

Tekintettel arra, hogy a peres eljárás során mindegyik peres fél arra hivatkozott, hogy a faktorálásra az ellenérdekű fél kezdeményezésére került sor, azonban ezt az állítását bizonyítékkal egyikük sem tudta alátámasztani, így a bíróság a G.20.925/2005/14. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben szereplő alperesi ügyvezetői nyilatkozatot /"A faktorálásra azért került sor, hogy pénzhez jussak..."/, és a szállítási szerződésnek azt a feltételét, hogy az alperes kötelezte magát arra, hogy az esetleges faktorálásoknál a felperes faktor keretszerződését használja fel, úgy értékelte, azért köteles a felperes a faktorálási költség alperes javára történő megtérítésére, mert ez a faktorálási költség azzal, hogy a szállítási szerződésben is szerepelt, a szerződéskötés után a megrendelő elállásáig a teljesítés érdekében felmerül szállítói költségnek, kiadásnak minősült, amely nem maradhat ellenszolgáltatás nélkül, hacsak erről a szállítói költségviselésről egy megállapodás nem jött létre, de ilyen hivatkozás a perben nem volt.

"Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye a humusz letermelés költségét a bizonylattal igazolt és a felperes által ténylegesen elszállított mennyiséghez igazodóan határozta meg, amely könyvszakértői álláspontot mindkét peres fél elfogadott, hiszen a felperes nem tartotta fenn a humusz letermelési költség kapcsán képviselt korábbi álláspontját, az alperes pedig a módosított érdemi ellenkérelmében a humusz letermelés költségét ebben az összegben érvényesítette. /G.20.925/2005/56. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatok/.

Áfa utáni kamatköltséget - 2007. február 28.-i időpontra számítva - "X" könyvszakértői véleménye is megállapított /25. sz. szakvélemény 4. oldal/, és ennek a kamatösszegnek csak az összegszerű pontosítását végezte el "Y" igazságügyi könyvszakértő az ezt követően előterjesztett írásbeli szakvéleményében.

A bíróság mindezen körülmények mérlegelése alapján az önköltségben meg nem jelenő 8.829.564 Ft összegű faktorálási költséget, a 8.654.350 Ft összegű humusz letermelési költséget és a 4.427.500 Ft összegű áfa utáni kamatköltséget, vagyis a mindösszesen 21.911.414 Ft összegű költséget az alperes javára járóan szerződésszegésből eredő kártérítés /kártalanítás/ jogcímén az elsődleges módosított érdemi ellenkérelemben előterjesztett beszámítási kifogása alapján megítélte.

Mind a korábban hivatkozott jogszabályi rendelkezés, mind az előbbieken bemutatott ítélkezési gyakorlat egy szállítási szerződéstől történt megrendelői elállás esetén lehetővé teszi kártérítési /kártalanítási/ igényként az elmaradt haszon követelését.

A szerződésben kikötött ár és az átlagos piaci ár közötti különbség alapján az el nem szállított mennyiség után járó elmaradt haszon összegszerűségét a "Y" igazságügyi könyvszakértő adataiból kiindulva a felperes által meghatározott 63.944.692 Ft összegszegben a felperes nem vitatta, így a bíróság ezt az összegszerűséget ítéletében tényként elfogadta /G.20.925/2005/56. sz. tárgyalási jegyzőkönyvben rögzített felperesi nyilatkozat/.

A perbeli esetben az átlagos piaci árat meghaladó szerződéses ár alkalmazása történt, amely árkikötés nem minősült érvénytelennek, hiszen elállni csak egy érvényesen létrejött szerződéstől lehet, és a jogerős közbenső ítélet az elállás megtörténtét megállapította, így az átlagos piaci árat meghaladó szerződéses ár kapcsán az elmaradt haszon megállapítása amiatt indokolt, mert a szerződéskötés során az átlagos piaci árat meghaladó szerződéses ár elérése a szerződéssel szembeni általános elvárásokat meghaladó mértékű, így az ettől való elesés mindenképpen elmaradt hasznot jelent.

A szerződéskötések során ugyanis az átlagos piaci árat meghaladó ár elérését megalapozottan nem lehet egy szerződéskötéssel szemben felállítandó követelménynek minősíteni, a szerződő felek közötti kölcsönös érdekkiegyenlítésnek az átlagos piaci áron történő szerződéskötés felel meg.

A tulajdon-átruházási szerződések alaptípusát képező adásvételi szerződés kapcsán a Ptk. 366. § (1) bek-e ezt jogszabályi rendelkezés szintjére is emeli a következőképpen: Ha vételárként *piaci árat* kötöttek ki, a teljesítési helynek megfelelő piacon *a* teljesítési időben kialakult *középarat* kell megfizetni, így ezen jogszabályi rendelkezés alkalmazására a szintén tulajdon-átruházási szerződésnek minősülő szállítási szerződés esetében is mód van.

A bíróság a fenti indokai alapján ezért az alperes elsődleges érdemi ellenkérelmében beszámítással érvényesített, az átlagos piaci árat meghaladó és a szerződéses ár különbözete után meghatározott elmaradt hasznot megítélte az alperes javára.

A bíróság ugyanakkor *a teljes szerződéses ár után számított elmaradt haszon* iránti elsődleges és másodlagos alperesi beszámítási kifogást valamint a viszontkereseti kérelmet elutasította.

Amennyiben egy ilyen jellegű elmaradt haszon megtérítésére is kötelezte volna a bíróság a felperest egy nem egyedi előállítású vagy *nem mástól beszerzett* termék, hanem a perbeli *tömegtermék /kavics/ esetén*, úgy ebben az esetben olyan termék ellenértéke után járó fizetési kötelezettség terhelné a felperest, amely fizetési kötelezettség a jogszabály által biztosított elállási jog alkalmazása esetén azért kizárt, mert egy ellenkező jogértelmezés a felperesi *elállást* tartalmazó jognyilatkozatot *tenné súlytalanná* a nem teljesített, de saját terméknek minősülő tömegtermék szolgáltatás utáni fizetési kötelezettség mellett.

Azt a körülményt ugyanis, hogy a felperes által el nem szállított terméket egyáltalán nem lehet értékesíteni, peradat nem támasztotta alá, hiszen az alperes bizonyítási indítványára éppen "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye mutatta ki azt, hogy történt az alperes részéről a 2005-2007. években évi átlagban 50.870 m³ kavics értékesítés még azt követően is, hogy a két peres fél már nem állt egymással üzleti kapcsolatban. Ez azt bizonyítja, hogy az alperesi szállítónak megvan a lehetősége „a kieső kapacitás kitöltésére”.

A másodlagos érdemi ellenkérelemben szereplő kamatigény pedig azért nem érvényesíthető megalapozottan, mert egyrészt az elmaradt haszonnak kizárólag a pénzbefektetés szempontjából történő, és egyébként is sok feltételezést tartalmazó megközelítésén alapult, viszont a haszon felhasználásának csak az egyik lehetősége a pénzbeli befektetés, hiszen például a haszon beruházásra is fordítható, amelynek

sikeressége vagy sikertelensége csak később mutatkozik meg vagy el is fogyasztható, fel is élhető a haszon, másrészt az alkalmazott könyvszakértői számítás sem alapult konkrét és megfelelően alátámasztott adatokon, sok bizonytalansági tényezőt tartalmazott az alperesi módosított ellenkérelem szerinti mennyiség alkalmazása esetére is "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleménye szerint.

A bíróság emiatt elutasította az alperesnek a másodlagos érdemi ellenkérelemében beszámítással és viszontkereseti kérelemmel érvényesített, a kamatveszteség alapján meghatározott elmaradt haszon iránti igényét is.

A szállítási szerződés 2004. július 27-i megszűnési időpontjától kezdődően az alperes késelemben van az ellenszolgáltatás nélkül maradt felperesi szolgáltatás visszafizetésével, így az alperes a 2004. július 27-i lejáratú időponttól kezdődően késelelmi kamatot is tartozik fizetni a felperes felé.

A késelelmi kamat szabályozása mint a kötelmi jogi szabályozás egyik része diszpozitív /eltérést engedő/ jellegű a Ptk rendszerében, emiatt csak akkor alkalmazandó, ha a felek másképpen nem állapodtak meg, ezért a perbeli jogvita elbírálásánál a késelelmi kamat mértéke a szállítási szerződésben kikötött, a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű volt.

A bíróság tehát megítélt *a felperes javára 118.956.875 Ft-ot és ezen összeg után 2004. július 27.-től a kifizetés napjáig járó a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késelelmi kamatot, míg az alperes javára a beszámítással érvényesített 19.204.478 Ft-ot és 63.944.692 Ft-ot, vagyis mindösszesen 83.149.170 Ft-ot és ezen összeg után 2004. július 27.-től a 2006. február 13.-ig járó, a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késelelmi kamatot, és így a felperes kereseti kérelmét 35.807.715 Ft tőkeösszegben és ezen tőkeösszeg után 2004. július 27.-től a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késelelmi kamattal továbbá 83.149.170 Ft tőkeösszeg után 2006. február 13.-tól a kifizetés napjáig járó, a mindenkori jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késelelmi kamattal* állapította meg.

A 83.149.170 Ft tőkeösszeg után a 2006. február 13-tól a kifizetés napjáig járó késelelmi kamattal szemben alperesi igényérvényesítési akadályt jelentett a felperesi felszámoló által nyilvántartásba vett alperesi hitelezői igény, hiszen ezen a jogcímen és összegszerűségben nyilvántartott hitelezői igénybejelentése nem volt az alperesnek.

A Pp.78.§./1/ bek. szerint a pernyertes fél költségeinek megfizetésére a pervesztes felet kell kötelezni, és a Pp.79.§./1/ bek. értelmében ha a fél a költségeket nem számította fel vagy nem igazolta, a bíróság a perköltséget a per egyéb adatai alapján hivatalból határozza meg. A Pp.75.§./1/ bek. alapján pedig perköltség - egyebek

mellett - az eljárási illeték, szakértői díj és az ügyvédi díj, valamint a Pp.81.§./1/ bek. szerint részleges pernyertesség esetében a bíróság a perköltség felől a pernyertesség arányának valamint az egyes felek által előlegezett költségek összegének figyelembevételével határoz.

A felperessel szemben megindult felszámolási eljárás miatt a peres eljárásban az időközben többször módosított, Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 62. § (1) bek. i) pontjai alapján illetékfeljegyzési joggal érintett igény nem volt, és az Itv. 41. § (2) bekezdése értelmében az eljárás tárgya értékének a felek által történő leszállítása esetén az illetékalap mérséklésének - ha e törvény kivételt nem tesz - nincs helye.

A felperes a peres eljárás megindításakor előterjesztett kereseti kérelme alapján /191.543.125 Ft megfizetése, G.40.126/2004/1.sz. kereseti kérelem/ az Itv. 42. § (1) bek. a) pontja szerinti illetékmaximumnak megfelelő 900.000 Ft összegű elsőfokú eljárási illetéket és az alperes is a viszontkereseti kérelme után /101.250.000 Ft megfizetése, G.40.126/2004/6.sz. viszontkereseti kérelem/ az Itv. 42. § (1) bek. a) pontja szerinti illetékmaximumnak megfelelő 900.000 Ft összegű elsőfokú eljárási illetéket megfizette.

Az ítélet tábla a 900.000 Ft összegű fellebbezési eljárási illeték és a 200.000 Ft összegű ügyvédi munkadíj alapján mindösszesen 1.100.000 Ft-ban határozta meg a felperesnek és 200.000 Ft összegű ügyvédi munkadíjban az alperesnek a másodfokú eljárással felmerült költségeit a közbenső ítélet kapcsán.

A Legfelsőbb Bíróság a közbenső ítélet elleni felülvizsgálati eljárásban a felperes részére 15.000 Ft ügyvédi munkadíjban, míg az alperes részére a 36.000 Ft összegű felülvizsgálati eljárási illeték és a 15.000 Ft összegű ügyvédi munkadíj alapján mindösszesen 51.000 Ft-ban állapította meg az eljárási költségét.

A felperesnek a 191.543.125 Ft összegű kárigényéből 118.956.875 Ft-ra leszállított és az elsőfokú bíróság által 35.807.715 Ft-ra alaposnak ítélt kereseti kérelme miatt a kereset leszállítás után és az elutasított kereseti kérelme alapján járó eljárási illetéket, mint sikertelen perceseleménye következményét a felperes maga viseli, míg az alperes köteles a felperes javára megtéríteni a 35.807.715 Ft alapján számított megközelítőleg 20 %-os mértékű pernyertességi arány alapján 180.000 Ft összegű elsőfokú eljárási illetéket.

A jogerős részítélet a megállapított perköltség összegére is kiterjedően köti az elsőfokú bíróságot, ezért a felperest a megközelítőleg 20 %-os mértékű pernyertességi aránya alapján a közbenső ítélet kapcsán az 1.100.000 Ft összegű másodfokú eljárási költségből 220.000 Ft, az alperest a 200.000 Ft összegű másodfokú eljárási költség

80%-a alapján 160.000 Ft, továbbá a felperest a 15.000 Ft összegű felülvizsgálati eljárási költségből a megközelítőleg 20 %-os mértékű pernyertességi arány alapján 3.000 Ft, míg az alperest az 51.000 Ft összegű felülvizsgálati eljárási költségből a megközelítőleg 80 %-os mértékű pernyertességi arány alapján 40.800 Ft illeti meg.

Az alperes előlegezte "X" igazságügyi könyvszakértő tevékenységével kapcsolatban felmerült szakértői díjelőleget, azonban az alperesnek ez a perceseleménye sikertelen volt, mert az elsőfokú bíróság az ítéletét a "Y" igazságügyi könyvszakértő szakvéleményére alapította, ezért a "X" igazságügyi könyvszakértő részére kifizetett szakértői díjelőleget az alperesnek magának kell viselnie.

A "Y" igazságügyi könyvszakértő tevékenységével felmerült 41.400 Ft és 63.643 Ft mindösszesen 105.043 Ft összegű szakértői díjat szintén az alperes előlegezte, amely szakvélemény a beszámítás mellett a módosított viszontkereseti kérelemre is kiterjedően készült, így a bíróság e szakértői díjelőlegből 52.400 Ft megtérítésére kötelezte a felperest, míg az ezt meghaladó további szakértői díjelőleget pedig az alperes köteles viselni mint sikertelen perceseleménye következményét.

A felperes és az alperes jogi képviselővel jártak el, akik nem csatoltak a periratokhoz ügyvédi megállapodásra vonatkozó írásbeli megbízási szerződést, ezért a bíróság az ügyben kifejtett munkával arányban állóan a pertárgyértékre is tekintettel - hivatalból - az időközben többször módosított, A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről rendelkező 32/2003./VIII.22./ IM rend. 3.§./1/ bek., 3.§ /2/ bek.a-c/pontjai, 3.§ /4/ bek- a 4/A § /1-2/ bek.-ei alapján állapította meg az ügyvédi díjat a pernyertes felperes jogi képviselője részére az elsőfokú bíróság által megítélt 35.807.715 Ft összegű kereseti kérelem után bruttó 1.529.000 Ft-ban / a 3.§ /2/ bek.a/ pontja alapján bruttó 600.000 Ft és a 3.§ /2/ bek.b/ pontja alapján bruttó 929.000 Ft vagyis mindösszesen bruttó 1.529.000 Ft /, míg az alperes jogi képviselője javára a 191.543.125 Ft-ból 35.807.715 Ft-ra megítélt kereseti kérelem különbözeteként mutatkozó 155.735.410 Ft után bruttó 4.508.800 Ft-ban / a 3.§ /2/ bek.a/ pontja alapján bruttó 600.000 Ft, a 3.§ /2/ bek.b/ pontja alapján bruttó 3.240.000 Ft és a 3.§ /2/ bek. c/ pontja alapján bruttó 668.800 Ft vagyis mindösszesen bruttó 4.508.800 Ft /, míg a viszontkereseti kérelem kapcsán az ebben a részben pernyertes felperes jogi képviselője javára a 101.250.000 Ft után bruttó 3.855.000 Ft-ban /a 3.§ /2/ bek.a/ pontja alapján bruttó 600.000 Ft, a 3.§ /2/ bek.b/ pontja alapján bruttó 3.240.000 Ft és a 3.§ /2/ bek. c/ pontja alapján bruttó 15.000 Ft vagyis mindösszesen bruttó 3.855.000 Ft /.

A felperes javára megítélt 180.000 Ft összegű elsőfokú eljárási illeték, a 220.000 Ft összegű másodfokú perköltség a közbenső ítélet kapcsán, a 3.000 Ft összegű felülvizsgálati perköltség a közbenső ítélet után, a bruttó 1.529.000 Ft összegű ügyvédi munkadíj a kereseti kérelem és a bruttó 3.855.000 Ft összegű ügyvédi

munkadíj a viszonykereseti kérelem kapcsán vagyis a mindösszesen 5.787.000 Ft összegű, felperesnek járó perköltség valamint az alperes javára megítélt 160.000 Ft összegű másodfokú perköltség a közbenső ítélet után, a 40.800 Ft összegű felülvizsgálati perköltség a közbenső ítélet kapcsán, az 52.400 Ft összegű szakértői díj és a bruttó 4.508.800 Ft összegű ügyvédi munkadíj a kereseti kérelem után vagyis a mindösszesen 4.762.000 Ft összegű, alperesnek járó perköltség összeszámításával adódott az alperes által a felperesnek fizetendő 1.025.000 Ft összegű perköltség.

A peradatok nem indokolták azt, hogy a bíróság eltérjen a Pp. 217.§/1/ bek-e szerinti általános 15 napos teljesítési határidőtől.

G y ő r , 2009. február 10.

Dr. Habulin István sk.
b í r ó